

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

TRẦN THỊ MINH THU

QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC NGÔN NGỮ TIẾNG VIỆT
CHO HỌC SINH TIỂU HỌC NGƯỜI DÂN TỘC THIỂU SỐ
TỈNH LÀO CAI

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2018

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

TRẦN THỊ MINH THU

QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC NGÔN NGỮ TIẾNG VIỆT
CHO HỌC SINH TIỂU HỌC NGƯỜI DÂN TỘC THIỂU SỐ
TỈNH LÀO CAI

Ngành: Quản lý giáo dục

Mã số: 8.14.01.14

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: TS. Vũ Lan Hương

THÁI NGUYÊN - 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các kết quả nghiên cứu là trung thực và chưa được công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Thái Nguyên, tháng 11 năm 2018

Tác giả luận văn

Trần Thị Minh Thu

LỜI CẢM ƠN

Với tình cảm chân thành, em xin bày tỏ lòng biết ơn và sự kính trọng tới Lãnh đạo trường Đại học sư phạm - Đại học Thái Nguyên, các Thầy giáo Cô giáo đã tham gia giảng dạy và cung cấp những kiến thức cơ bản, sâu sắc, tạo điều kiện giúp đỡ em trong quá trình học tập và nghiên cứu tại nhà trường.

Đặc biệt, với tấm lòng thành kính, em xin gửi lời cảm ơn sâu sắc nhất đến **TS. Vũ Thị Lan Hương**, người đã trực tiếp hướng dẫn khoa học và tận tình giúp đỡ em trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Tác giả cũng xin gửi lời cảm ơn Lãnh đạo Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh Lào Cai, lãnh đạo Phòng Giáo dục Tiểu học tỉnh Lào Cai, các phòng Giáo dục và Đào tạo: Sa Pa, Mường Khương, Bảo Thắng, Bát Xát cùng bạn bè, người thân đã tạo điều kiện cả về thời gian, vật chất, tinh thần cho tác giả trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn, mặc dù bản thân em đã luôn cố gắng nhưng chắc chắn không tránh khỏi những khiếm khuyết. Kính mong được sự góp ý, chỉ dẫn của các Thầy, các Cô và các bạn đồng nghiệp.

Em xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 11 năm 2018

Tác giả luận văn

Trần Thị Minh Thu

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG, SƠ ĐỒ	v
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	2
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu	2
4. Giả thuyết khoa học	3
5. Nhiệm vụ nghiên cứu	3
6. Giới hạn phạm vi nghiên cứu đề tài	3
7. Phương pháp nghiên cứu	4
8. Cấu trúc của luận văn	4
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC NGÔN	
NGỮ CHO HỌC SINH TIỂU HỌC NGƯỜI DÂN TỘC THIỂU SỐ	5
1.1. Tổng quan nghiên cứu vấn đề	5
1.2. Một số khái niệm cơ bản	8
1.2.1. Quản lý	8
1.2.2. Giáo dục	9
1.2.3. Dạy học	10
1.2.4. Tiếng Việt, giáo dục ngôn ngữ Tiếng Việt	11
1.2.5. Học sinh tiểu học người dân tộc thiểu số	13
1.2.6. Giáo dục ngôn ngữ Tiếng Việt cho học sinh tiểu học người dân tộc thiểu số	13
1.3. Một số vấn đề lý luận về hoạt động giáo dục ngôn ngữ Tiếng Việt cho học sinh tiểu học người dân tộc thiểu số	15
1.3.1. Đặc điểm tâm lý của học sinh dân tộc thiểu số cấp tiểu học	15
1.3.2. Mục tiêu Giáo dục ngôn ngữ cho học sinh tiểu học người dân tộc thiểu số	16
1.3.3. Nội dung giáo dục ngôn ngữ Tiếng Việt cho học sinh dân tộc thiểu số	17
1.3.4. Phương pháp giáo dục ngôn ngữ Tiếng Việt cho học sinh tiểu học người dân tộc thiểu số	21

1.4.	Khó khăn dạy học Tiếng Việt cho học sinh tiểu học người dân tộc thiểu số	24
1.4.1.	Về phía học sinh.....	24
1.4.2.	Về phía giáo viên	24
1.4.3.	Điều kiện môi trường, cơ sở vật chất, trang thiết bị	25
1.4.4.	Việc phối kết hợp giữa nhà trường và gia đình, xã hội	25
1.5.	Quản lý giáo dục ngôn ngữ tiếng Việt cho học sinh tiểu học dân tộc thiểu số của Sở GD&ĐT	26
1.5.1.	Lập kế hoạch giáo dục ngôn ngữ tiếng Việt cho học sinh tiểu học dân tộc thiểu số	26
1.5.2.	Tổ chức giáo dục ngôn ngữ tiếng Việt cho học sinh tiểu học dân tộc thiểu số trong trường tiểu học	27
1.5.3.	Chỉ đạo giáo dục ngôn ngữ tiếng Việt cho học sinh tiểu học dân tộc thiểu số.....	28
1.5.4.	Kiểm tra việc thực hiện kế hoạch giáo dục ngôn ngữ tiếng Việt cho học sinh tiểu học dân tộc thiểu số.....	28
1.6.	Các yếu tố ảnh hưởng đến quản lý giáo dục ngôn ngữ tiếng Việt cho học sinh tiểu học dân tộc thiểu số	29
1.6.1.	Các yếu tố chủ quan.....	29
1.6.2.	Các yếu tố khách quan	30
	Kết luận chương 1	32
	Chương 2. THỰC TRẠNG QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC NGÔN NGỮ TIẾNG VIỆT CHO HỌC SINH DÂN TỘC THIỂU SỐ CÁC TRƯỜNG TIỂU HỌC TỈNH LÀO CAI	33
2.1.	Khái quát về giáo dục tiểu học tỉnh Lào Cai.....	33
2.1.1.	Về quy mô trường, lớp, học sinh	33
2.1.2.	Về đội ngũ cán bộ quản lý, giáo viên:	33
2.1.3.	Về cơ sở vật chất.....	33
2.1.4.	Chất lượng giáo dục.....	34
2.2.	Khái quát về khảo sát thực trạng	35
2.2.1.	Mục đích khảo sát	35
2.2.2.	Nội dung khảo sát	35
2.2.3.	Phương pháp khảo sát	35
2.2.4.	Địa bàn và quy mô khảo sát.....	36
2.2.5.	Đối tượng khảo sát.....	36

2.3.	Thực trạng hoạt động giáo dục ngôn ngữ tiếng Việt cho học sinh tiểu học dân tộc thiểu số tỉnh Lào Cai	36
2.3.1.	Nhận thức của cán bộ quản lý, giáo viên, học sinh về Mục tiêu, ý nghĩa, tầm quan trọng của việc giáo dục ngôn ngữ cho học sinh tiểu học người DTTS.....	36
2.3.2.	Thực trạng thực hiện mục tiêu giáo dục ngôn ngữ Tiếng Việt cho học sinh tiểu học người dân tộc thiểu số tỉnh Lào Cai	37
2.3.3.	Thực trạng các phương pháp giáo dục ngôn ngữ Tiếng Việt cho học sinh tiểu học người dân tộc thiểu số	38
2.3.4.	Thực trạng các hình thức giáo dục ngôn ngữ Tiếng Việt cho học sinh tiểu học người dân tộc thiểu số	41
2.3.5.	Thực trạng chất lượng môn học Tiếng Việt của học sinh DTTS.....	44
2.4.	Thực trạng quản lý giáo dục ngôn ngữ Tiếng Việt cho học sinh tiểu học người dân tộc thiểu số tỉnh Lào Cai.....	48
2.4.1.	Thực trạng lập kế hoạch giáo dục ngôn ngữ Tiếng Việt cho học sinh người dân tộc thiểu số	48
2.4.2.	Thực trạng tổ chức thực hiện kế hoạch hoạt động giáo dục ngôn ngữ Tiếng Việt cho học sinh tiểu học người dân tộc thiểu số	51
2.4.3.	Thực trạng chỉ đạo triển khai kế hoạch giáo dục ngôn ngữ Tiếng Việt cho học sinh tiểu học người dân tộc thiểu số.....	53
2.4.4.	Thực trạng kiểm tra đánh giá hoạt động giáo dục ngôn ngữ tiếng Việt cho học sinh tiểu học người DTTS tỉnh Lào Cai	55
2.5.	Thực trạng các yếu tố ảnh hưởng đến quản lý hoạt động giáo dục ngôn ngữ Tiếng Việt cho học sinh tiểu học dân tộc thiểu số.....	56
2.6.	Đánh giá thực trạng quản lý dạy học tiếng Việt cho học sinh tiểu học dân tộc thiểu số: Ưu điểm, hạn chế và nguyên nhân	57
2.6.1.	Ưu điểm và nguyên nhân	57
2.6.2.	Hạn chế và nguyên nhân.....	59
	Kết luận chương 2.....	60
	Chương 3. BIỆN PHÁP QUẢN LÝ DẠY HỌC TIẾNG VIỆT CHO HỌC SINH TIỂU HỌC DÂN TỘC THIỂU SỐ TRONG CÁC TRƯỜNG TIỂU HỌC TỈNH LÀO CAI	61
3.1.	Nguyên tắc đề xuất	61

3.1.1. Nguyên tắc đảm bảo tính thực tiễn	61
3.1.2. Nguyên tắc đảm bảo tính đồng bộ	61
3.1.3. Nguyên tắc đảm bảo tính hiệu quả.....	61
3.1.4. Nguyên tắc đảm bảo tính khả thi	61
3.2. Biện pháp quản lý hoạt động giáo dục ngôn ngữ dạy tiếng Việt cho học sinh tiểu học dân tộc thiểu số tỉnh Lào Cai	62
3.2.1. Tổ chức bồi dưỡng năng lực quản lý và năng lực chuyên môn cho cán bộ quản lý, giáo viên dạy tiếng Việt cho học sinh dân tộc thiểu số.....	62
3.2.2. Biện pháp 2: Chỉ đạo xây dựng kế hoạch giáo dục nhà trường theo hướng tự chủ về thời gian, thời lượng, dạy học tiếng Việt và tổ chức các hoạt động trải nghiệm giúp phát triển ngôn ngữ tiếng Việt cho học sinh DTTS	65
3.2.3. Chỉ đạo nâng cao chất lượng dạy học phân môn tiếng Việt cho học sinh dân tộc thiểu số	68
3.2.4. Chỉ đạo đổi mới phương pháp dạy học tiếng Việt cho học sinh tiểu học dân tộc thiểu số	75
3.2.5. Xây dựng môi trường giáo dục ngôn ngữ tiếng Việt cho học sinh tiểu học người dân tộc thiểu số	78
3.2.6. Chỉ đạo kiểm soát chất lượng dạy và học tiếng Việt cho học sinh dân tộc thiểu số	82
3.2.7. Tổ chức phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong hoạt động giáo dục ngôn ngữ tiếng Việt cho học sinh tiểu học dân tộc thiểu số	85
3.3. Mối quan hệ giữa các biện pháp.....	88
3.4. Khảo sát tính cần thiết và tính khả thi của biện pháp quản lý dạy học tiếng Việt cho học sinh tiểu học dân tộc thiểu số.....	89
3.5. Kết quả khảo sát.....	90
Kết luận chương 3.....	96
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ.....	97
1. Kết luận.....	97
2. Khuyến nghị.....	99
TÀI LIỆU THAM KHẢO	101
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

CBQL	: Cán bộ quản lý
CHXHCN	: Cộng hòa xã hội chủ nghĩa
DTTS	: Dân tộc thiểu số
GD&ĐT	: Giáo dục và đào tạo
GD	: Giáo dục
GV	: Giáo viên
HS	: Học sinh
NN	: Ngôn ngữ
QTDH	: Quá trình dạy học
QTGD	: Quá trình giáo dục
SL	: Số lượng
TX	: Thường xuyên

DANH MỤC CÁC BẢNG, SƠ ĐỒ

Bảng:

Bảng 2.1.	Thực trạng thực hiện mục tiêu giáo dục ngôn ngữ tiếng Việt cho học sinh tiểu học người dân tộc thiểu số	37
Bảng 2.2.	Thực trạng phương pháp dạy học tiếng Việt cho học sinh tiểu học người dân tộc thiểu số	39
Bảng 2.3.	Thực trạng cách thức dạy tiếng Việt cho học sinh dân tộc thiểu số	40
Bảng 2.4.	Thực trạng các hình thức giáo dục phát triển ngôn ngữ cho học sinh tiểu học người dân tộc thiểu số	42
Bảng 2.5.	Các hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp giúp phát triển ngôn ngữ tiếng Việt cho học sinh dân tộc thiểu số	43
Bảng 2.6.	Đánh giá mức độ thực hiện lập kế hoạch giáo dục ngôn ngữ tiếng Việt cho học sinh dân tộc thiểu số	49
Bảng 2.7.	Đánh giá thực trạng tổ chức thực hiện kế hoạch (Chương trình) giáo dục ngôn ngữ cho học sinh tiểu học người dân tộc thiểu số tỉnh Lào Cai.....	51
Bảng 2.8.	Đánh giá mức độ chỉ đạo triển khai giáo dục ngôn ngữ tiếng Việt cho học sinh dân tộc thiểu số hiện nay	54
Bảng 2.9.	Các yếu tố ảnh hưởng đến quản lý hoạt động giáo dục ngôn ngữ Tiếng Việt cho học sinh tiểu học dân tộc thiểu số	56
Bảng 3.1.	Mẫu khảo sát đánh giá tính cần thiết và khả thi.....	90
Bảng 3.2.	Kết quả khảo nghiệm về tính cần thiết các biện pháp quản lý dạy tiếng Việt cho học sinh tiểu học dân tộc thiểu số	91
Bảng 3.3.	Kết quả khảo nghiệm về tính khả thi của các biện pháp quản lý dạy tiếng Việt cho học sinh tiểu học dân tộc thiểu số	93
Bảng 3.4.	Mối quan hệ giữa tính cần thiết và khả thi của các biện pháp quản lý dạy tiếng Việt cho học sinh tiểu học dân tộc thiểu số	94

Sơ đồ:

Sơ đồ 2.1.	Bản đồ ngôn ngữ và kết quả học tập của học sinh tiểu học tỉnh Lào Cai ...	34
Sơ đồ 3.1.	Mối quan hệ giữa các biện pháp quản lý dạy học tiếng Việt cho học sinh dân tộc thiểu số	91